

The background of the book cover is a photograph. In the foreground, a wooden judge's gavel rests on a wooden sound block. In the background, two figures in dark judicial robes are visible, standing in a courtroom setting. The lighting is dramatic, with strong highlights and deep shadows.

FRANTIŠEK JURIGA

AJHLA,
ČLOVEK!

VYDAVATELSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATELOV

AJHĽA, ČLOVEK!

© 2017 František Juriga
Cover design © 2017 Ľubica Končeková
Slovak edition © 2017 Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov,
spol. s r. o., Bratislava
e-mail: vsss@stonline.sk
<http://www.vsss.sk>

Vydanie knihy finančne podporili:

MUDr. Zita Kestlerová s manželom, obec Dúbrava,
JUDr. Peter Matejovie, Ing. Karol Gejdoš, Nadácia MTrend,
JUDr. Katka Bálintová s manželom, JUDr. Gitka Čulenová s manželom,
Tibor Feketík, Mgr. Ján Haraga, Ing. Karol Illý s manželkou, Marka Lúčanová,
Miroslav Matejovie, Ing. Marián Nemec, PhD., Ing. Peter Nemec,
Ing. Alexander Oravec, JUDr. Sonka Oslanská, JUDr. Evka Spitzerová, Ján Švec,
JUDr. Ľubomír Švec, rodina Švecová.

VYDAVATELSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV,
spol. s r. o.

František Juriga: Ajhla, človek!
Zodpovedná redaktorka Silvia Semaková
Obálka, grafická úprava a sadzba Ľubica Končeková
Tlač P + M, s. r. o., Turany
Prvé vydanie
Vytlačené na Slovensku

ISBN 978-80-8202-002-4

FRANTIŠEK JURIGA

A J H Ľ A , Č L O V E K !
ZBIERKA POVIEDOK

Zbierku venujem nedožitým 85. narodeninám
prof. JUDr. Floriána Siváka.

F. J.

Stupava 2017

Motto:

Dedinka v údolí,
biele domčeky v nej nestáli.
Spod tráv sčernetých vekmi,
v nádeji mladej,
do sveta šťastie hľadať
sme sa vybrali...
F. J.

P R E D H O V O R

Piateho októbra v roku 1987 som si sadol do úplne prázdneho kupé vlaku z Bratislavy do Prievidze. Prešiel som skoro celý vlak, kým sa mi jedno také podarilo nájsť. No čo som mohol robiť? Včera, ako na potvoru, som po dvadsiatich rokoch stretol na zastávke mestskej dopravy kamaráta, s ktorým sme pred niekoľkými rokmi (či desaťročiami?) začínali drať prvácke lavice. No povedzte! Mohol som mať v jednej minúte, v ktorej mi stačil napoly odvaliť plece, polámať rebrá a odniesť ma do najbližšej viecehy, viac šťastia aj smoly? Nech mi niekto ešte povie čo len slovo proti predurčeniu, a uvidí! Veď ako som sa dozvedel, on už vyše dvadsať rokov býva v Prievoze a ja mám na Prievozskej ulici zhruba toľko rokov úrad. No bývam v Mjestečku. V mojom krstnom mene, bydlisku a dátume jeho narodenín je čert zakopaný. Keby sme sa stretli v iný deň alebo keby som býval trebárs v Petržalke, nič by sa nestalo. Mestské autobusy premávajú aj po polnoci. Mýlite sa! Posledný autobus, ktorý večer prechádzal Mjestečkom o 23,15 som stihol. Pri nasadaní mi sprievodca, keď som ho poprosil, veľkoryso sľúbil, že ma na zastávke pred základnou školou vyhodí. Žiaľ, prebudil som sa až na konečnej, v Rohožníku. Šofér mi povedal, že sprievodca vystúpil v Lozorne. No v čom si už dnes môže byť človek istý? Povedzte! Mobily u nás ešte neboli. V telefónnej búdkе bol len drôtený vývod a z toho telefonovať nedokáže ani čarodejník. Nebudem vás otravovať ako ani prečo som chcel šoféra skorumpovať. Uvediem len fakty: ráno o siedmej bolo dvadsať nad nulou. No pri odchode z práce som ľutoval, že som si nevzal vetrovku. Aj boh vetrov sa ma rozhodol potres-

tať, lebo o polnoci vypustil taký severák ako vo februári u nás na Liptove. Vo vrecku mi ešte z výplaty zostalo nejakých tisíc korún. A kým sa mi podarí pri mariáši alebo očku nejakú tú tisícku od kamarátov vyhrať, tak z manželkiných árií určite ohluchnem. Ak sa mi to vôbec podarí? Uznáte, že som šoférovi ani pri najlepšej vôli nemohol ponúknuť viac ako štvrtinu tej tisícky. No ten na mňa len otrávene pozrel a šiel svojou cestou. V duchu ma zrejme odhadoval najmenej na päť stovák. Bodaj by aj nie. Severák som vám už spomenul. Na nohách som mal lakírky z poctivej teľacej kože. Manželka ma nepustí do práce, ak nie som oblečený primerane svojmu spoločenskému postaveniu. No šoféra, že zmäknem, asi najviac presviedčala vyše tridsaťpäťkilometrová vzdialenosť medzi mojou spálňou a postom, na ktorom som sa práve nachádzal. Mýlil sa. Myslím toho šoféra. Ja som priveľmi tvrdá hus na šklbanie. Keď ma manželka púšťala oknom, aby som nepobudil deti, autobus vedený nepodplateným šoférom práve prechádzal popod okná môjho domu. Ani tá prechádzka mi nezaškodila. Po vyše dvoch litroch burgundského modrého na hlavu, zapíjaných poldecákmi napoleona, už nebolo ani chýru, ani slychu. Za sprievodu manželkiných kantát na mužský rod som si zabalil bielizeň na štyri dni. Ba stihol som aj autobus a rýchlik do Prievidze. Už chápete, prečo som potreboval úplne voľné kupé?

V tom kupé ma najskôr navštívili Mory. Poriadne ma zmordovali. Keby som vyžmýkal tielko a košeľu, na zaliatie šálky kávy by mi to určite postačilo. Vtom do mojich bohumilých úvah vpadlo vrzganie. Zachytil som ho len cez zalepené oči, ale keď som ich trocha rozlepil, hneď ma prešla chuť na spanie. Veď čože už zmôže jeden smrteľník proti zvedavosti? Povedzte! Oproti mne sedeli dve krásavice opreté o ruksaky, ktoré čakali, kým ich niekto vyloží na policu. No v ich kráse bolo niečo, čo mi pripomenulo obraz Sandra Botticelliho *Judita s hlavou Holoferna* vo florentskej galérii Uffizi. Nie, Judita, ktorá sedela priamo oproti mne, nemala v jednej v ruke zakrvavený meč a v druhej palmu. Ani slúžka neniesla odťatú hlavu Holoferna, ale v ich krásnych očiach bolo priveľa akejsi tvrdosti.

„Samozrejme! Ty, ako obyčajne, berieš len výborné. Bifloška mizerná,“ útočila s ironickým úškrnkom Judita na slúžku sedia-cu vedľa nej.

„No a..?“ odbila jej smeč bez mrknutia okom slúžka. „Len nechápem, prečo ťa to rozčuľuje? Ja ti predsa nebránim, aby si aspoň trocha pohla riťou, keď sa ti už nechce namáhať mozog.“

„Myslíš, že som sa nesnažila? Dokonca som jeho excelenciu pána profesora ubezpečila, že sa nechcem za neho vydať... Len na mňa pozrel tým svojim ironickým pohľadom, ako by som bola iba také nič.“

Škriepka diev mala všetko, čo do sporu dvoch adeptiek práva patrí aj nepatrí. No čoraz menej som banoval, že roky nie je možné posúvať ako ručičky na hodinách. Pripúšťam, že mi oči niekoľkokrát klipli aj na dlhší čas a stratil som ich zo zreteľa. No ich hlasy ma vždy vrátili do škriepky.

„Čo ten už môže vedieť o živote? Veď sa tým, že v mladosti pásol voly, ešte aj teraz chváli...,“ pokračovala Judita.

Oči som mal zažmúrené, ale mozog mi už pracoval na plné obrátky. Z rečí dám mi čoraz jasnejšie vystupoval profesor. Nevysoký päťdesiatnik, vždy s ironickým úsmevom, ktorý nestráca ani vo chvíľach, keď sa mi ho podarí podkúriť znižovaním významu právnych vied v histórii človeka. Nie, nepotreboval som počuť meno a priezvisko, ba ani to, že ide o vedúceho Katedry dejín štátu a práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Hoci sme sa už dlhší čas nevideli, ihneď mi stál pred očami a spoza ironického smieška vykúkala čierna zlosť, ktorá by dámy určite nenechala na pokoji. Nie, nikdy ju nepustil von. Mohla len tak zvedavo nazrieť na tých, čo ho nahnevali. Pochádzame z jednej dediny. Ba dokonca aj z toho istého rodu, len on sa chváli mečom a ja sa, chudák, zmôžem len na praslicu. No nik nás nepozná lepšie ako my jeden druhého. Keď sa obtrie o moju pamäť, stačí malý úškrnok, aby zmĺkol. Náš vzťah bol vždy komplikovaný. História a kovbojky boli našou slabosťou. Pre ne sme neraz všetko ostatné zanedbali. No boli sme a ostali hrdými dedinčanmi.

„Dámy! Vy pána profesora Siváka poznáte?“ opýtal som sa ešte spoza zažmúrených očí, lebo sa mi stále nepodarilo potlačiť zlosť z počutia toľkých nechutností na človeka, ktorý síce nebol ideál, ale určite patril do lepšej stovky z tisícov.

„A čo je vás do toho?“ odsekla mi Judita.

„Nuž nič, len to, že ako budúca právnička a podľa všetkého študentka štvrtého ročníka by ste už mali čo-to vedieť aj o trestnoprávnom charaktere určitých vecí,“ povedal som tvrdo a chcel pokračovať v spánku. No zaspať sa mi nepodarilo.

Starý, ako sme Flóra Siváka už od gymnaziálnych rokov volali, mi neodchádzal z mysle. „Je prvým a doteraz aj jediným univerzitným profesorom, ktorý sa v našej dedine narodil. Záležalo mu na našich ľuďoch a pomáhal im, ako mohol. Veď aj vďaka nemu má naša obec azda najviac absolventov práv na obyvateľa na Slovensku a možno aj v Európe. Keby sa bol narodil hocikde inde, jeho pamiatke by aspoň akú-takú bustu boli venovali. Veď koľkože obcí na Slovensku sa môže pochváliť, že pustila do sveta univerzitného profesora?“ rozmýšľal som. „A nie je to aj tvoja vina? Namiesto toho, aby si podporil v rodákoch úctu k nemu, tak si sa ho vždy snažil podpichnúť, keď ste sa v rodnej obci náhodou stretli,“ zapriečila tá lepšia časť môjho ja. „Načo? Starý, tak ako tá múdrejšia časť našich rodákov, vedel, že môj vzťah k nemu je taký dobrý ako jeho ku mne. A aspoň toľko si ho aj vážim,“ bránil som sa. No už vtedy pred tridsiatimi rokmi som sa rozhodol, že pánu profesorovi JUDr. Floriánovi Sivákovi venujem jednu zo svojich knížiek a začas som profesorovi venoval väčšiu pozornosť. Medzitým som ja podstúpil niekoľko rokov neľudskej driny, spestrenej ťažkými operáciami a úplne mimochodom som sa dozvedel, že môj priateľ odišiel do nenávratna. No nie. Pohreb som s vyplazeným jazykom stihol, ale tá skala... Tá mi pripomenula sľub, ktorý som dal jemu, aj sám sebe a znova som začal pracovať na knižke zobrazujúcej človeka v jeho rôznorodosti, lebo taký bol aj Starec. Žiaľ, knižku nestačí len napísať, ale treba ju aj vydať.

„Jáj, pán doktor, ale úcta a vďaka sa dnes už nenosí,“ povedala mi osoba pánu profesorovi azda najbližšia, keď som chcel,

aby knižka vyšla k osemdesiatemu piatemu výročiu jeho narodenín, ale tak redakcii, ako i mne chýbali financie. Išlo predsa iba o univerzitného profesora, nie speváka, herca, ľudového tribúna, ba dokonca ani o politika, okolo ktorých sa gúľajú milióny aj po-chlebovači. Troška ma tá poznámka zaboľela, ale dotýčná mi po pár dňoch rozmyšľania zlepšila náladu, lebo položila finančný základ na uskutočnenie mojej myšlienky. No bol to len základ. Vedel som, že na Liptove a osobitne v mojej rodnej obci sa peniaze nepovaľujú tak ako v Bratislave. „A ja už mimo rodiska žijem päťdesiat rokov. Čo môžem vedieť, ako dnešná doba, doba túžob po mamone ovplyvnila deti a vnúčatá mojich rovesníkov? Ale najmä, ako musia bojovať o každodenný život?“ opýtal som sa sám seba a potom aj JUDr. Ľubka Šveca, môjho priateľa a bratancovho syna. Prekvapil ma. Môj zámer ho vyslovene potešil.

„Nepochybujem, že sa u nás nájdú prostriedky na naplnenie tvojej myšlienky!“ vyhlásil s toľkou dôverou v mojich rodákov, že mi až srdce zaplesalo. No radšej som sa nenechal unášať veľkými nádejami. O to viac ma teší, že som sa v tom dobrom zmysle slova mylil. Lebo pri vydávaní zbierky poviedok **Ajhľa, človek!**, ktorú venujem pamiatke nedožitého 85. výročia univerzitného profesora JUDr. Floriána Siváka, rodáka z obce Dúbrava v okrese Liptovský Mikuláš, môžem čo najsrdečnejšie poďakovať MUDr. Zite Kestlerovej s manželom, JUDr. Gitke Čulenovej s manželom, JUDr. Katke Belejovej s manželom a Ing. Karolovi Illemu s manželkou, ale najmä dúbavským rodákom a rodáčkam: JUDr. Ľubomírovi Švecovi, ktorý okrem vlastného príspevku celú vec zorganizoval, Ing. Karolovi Gejdošovi, JUDr. Petrovi Matejovie, Ing. Mariánovi Nemcovi, PhD., JUDr. Sonke Oslanskej, JUDr. Evke Spitzerovej, Tiborovi Feketíkovi, Mgr. Jánovi Haragovi, Jánovi Švecovi, Marke Lúčanovej, rod. Švecovej, Ing. Petrovi Nemcovi, Miroslavovi Matejovie, Ing. Alexandrovi Oravcovi a všetkým, ktorí sa zaslúžili o vydanie tejto knihy.

Osobitne chcem poďakovať starostovi obce Dúbrava v okrese Liptovský Mikuláš Vladimírovi Janičinovi ml. a zastupiteľstvu obce.

AJHĽA, ČLOVEK!

V to sobotňajšie ráno, tak ako už niekoľko rokov, ešte pred siedmou hodinou, vyšiel z vedľajšieho vchodu môj sused. Bola to naša každodenná ranná dôchodcovská rozcvička na ďalšie potýkanie sa so životom. Zvykli sme si hneď začerstva rozobrať všetky novosti predošlého dňa a skritizovať ich, ale ak sa nám niečo páčilo, tak aj pochváliť. Obaja sme to považovali za akúsi rannú sprchu, po ktorej sme mohli s pokojom vykročiť do nového dňa. Na moje prekvapenie v toto ráno sused po pozdravení nezačal rozhovor úvahami o nedostatočnej lekárskej starostlivosti o starých ľudí. Ba ani do politikov sa nepustil s takou vervou ako obvyčajne, že obchádzajú problém zvyšovania dôchodku starodôchodcom, hoci je to pri každých voľbách jeden zo základných problémov, ktoré sľubujú riešiť. Žiaľ, zatiaľ sa zvyšujú len životné náklady. No až tak veľmi ma zase nezaskočil, lebo som ho mal prečítaného lepšie ako voľakedy svoj prvácky šlabikár. Už keď zotváral vchodové dvere, som pobadal, že je akýsi nesvoj. Tresol nimi tak rázne, že pozobúdzať všetkých prinajmenšom do piateho poschodia, a to nielen obyvateľov v jeho vchode, ale aj tých starších v našom.

„Tak im treba!“ pomyslel som si, lebo som presvedčený, že človek na dôchodku, keď v ničom inom, tak by mal aspoň v opúšťaní postele dodržiavať ten čas, na ktorý si zvykol ešte počas pracovnej činnosti.

„Aj vás to tak rozrušilo, pán sused?“ položil mi otázku ešte skôr, ako mi stihol odzdraviť.

„Neviem, na čo myslíte. Asi sme si nezapli tú istú stanicu,“ od-

vetil som zívajúc, lebo napriek tvrdej rozcvičke a ako ľad studenej sprche sa mi ešte nepodarilo úplne prebudiť.

„Hádam mi chcete povedať, že ste ani tú výzvu v rozhlase nepočuli? To je strašné, čo sa dnes deje. Na nábřeží neďaleko tunela našla okolo polnoci hliadka mestskej polície asi dvadsaťročného mládenca. Chudáčik, má veľmi silný otras mozgu, polámané reb-
rá... Je strašne dobitý, dokopaný. Krváca do genitálií... No jedno-
ducho hrôza čo len pomyslieť! Dokážete si predstaviť, že sa dnes
niečo také môže prihodiť dokonca aj mladému človekovi? A čo
potom môžeme očakávať my starí? Dnes si už človek nemôže vyjsť
ani na prechádzku bez toho, aby sa nemusel strachovať o holý
život. Chudák chlapec.“

Sused božekal, rozprával, vzdychal, ľutoval mládenca...

V piatok podvečer, tak ako už vyše dvadsať rokov, som ukon-
čoval nutnú časťku zo svojej tisícky jarných kilometrov. Rozplá-
noval som si ich na dvakrát do týždňa, od januára do januára.
Stalo sa to pre mňa takou nutnosťou ako pre moslima modlitba.
Nuž, čo už narobím? Zvyk je železná košela, povedal niekto múd-
ry, a ja mu to môžem iba potvrdiť. V určitom veku je to už aj otáz-
ka filozofická. Pri zdolávaní tých kilometrov si udržiujem nielen
fyzickú kondíciu, ale osviežujem svojho ducha, striasam zo seba
starosti, bolesti a neraz presne neurčiteľné stavy, čím vyrovnávam
účty so svetom svojej rodiny, okolím aj so sebou samým. Keď
sa vrátim domov a zaľahnem do postele, cítim sa ako po saune
a spovedi dohromady. Obyčajne sa vyveziem na Kramáre a odtiaľ
sa poberiem cez lesy buď smerom na Stupavu alebo na Pezinok.
Rozhodovanie nechávam na nohy. Myslím, že tak je to správne,
lebo oni nesú telo aj ducha. Vlastne aj o tom, že som sa vo včera-
jší podvečer rozhodol pre nábřežie Dunaja a dunajské lužné lesy,
rozhodli ony. No ani to nevyklúčujem, že sa nenechali presvedčiť
rozumom. Čo už narobím? Asi boli zvedavé, ako to vyzerá so
slepými ramenami. Veď to viete určite najlepšie aj sami. Keď sa

človek zatúla niekam, kam rád voľakedy v mladosti chodil, ale dlho tam už nebol, ani nezbadá, ako uteká čas. Veru, len tma ma prinútila pobrať sa domov. Keď som prešiel po Starom moste na bratislavskú stranu, nohy sa mi už začínali sťažovať na únavu. No ja som sa rozhodol neustúpiť.

„Vy ste si vybrali trasu, tak teraz trpte!“ povedal som a či sa im to páčilo alebo nie, cesta električkou neprichádzala do úvahy, aj keď cesta peši do Karlovej Vsi, v ktorej bývam, nebola akurát najlákavejšia.

Práve som prechádzal po nábřeží, neďaleko tunela, keď mi do uší preniklo: „Mišo, prestaň...! Maj rozum...! Už aj ma pusť! Nevedela som, že si taký surovec. Miško, prosím ťa! To nesmieš! Mišo... nie! Pomoc...! Ľudia, prosím vás, pomôžte mi!“

Hlas dievčaťa, ktorý ma vyrušil z rozmýšľania o človekovi ako súčasti prírody, znel naliehavo až bolestne a nabúraval moju snahu o zmierenie sa so svetom ľudí.

„Ale kto sa dnes v týchto mladých ľuďoch vyzná? Vari sa ti raz stalo, že si šiel pomáhať a potom si mal viac roboty s rozzúrenou tigricou ako s tigrom...?“ položil som si otázku, keď ma povaha začala nabádať, aby som splnil to, čo má človek za povinnosť, keď je jeho blízky v núdzi.

„Ľudia, preboha vás prosím, pomôžte!“

Naliehavosť v hlase dievčaťa naberala na sile a čoraz výraznejšie v ňom nadobúdali prevahu bolesť a krutý strach až zúfalstvo.

„Neziap! Buď rada, že ti to urobím! Nekop! Ak neprestaneš, tak ti jednu strelím!“ ozval sa udýchaný mužský hlas. To, čo sa neďaleko mňa odohrávalo, ma nenechávalo chladným. Natiahnem nohy, pridám do kroku, aby som bol čím skôr preč od zápasiacej dvojice. Mám chuť prejsť na druhú stranu ulice a nasadnúť do električky. Žiaľ, práve medzi mnou a električkou tí dvaja zápasia.

„A čo? Azda som sám na svete? Aha, dobre sa pozeraj!“ ukázal som hanbe, ktorá ma svojou neústupčivosťou neraz zatiahla do nepríjemností, ba až k ohrozeniu zdravia a života. „Tam stojí chlap v najlepších rokoch a ak nie je hluchý, tak musí o celej tejto afére dávno vedieť, no ani len prstom nepohol. Prečo neotravuješ

jeho, ale práve mňa starca?‘ opýtal som sa jej, zadržajúc slzy na krajíčku.

„Lebo som tvoja. A ak nie si slepý, tak vidíš, že je k tým dvom obrátený chrbtom. O tom, čo sa mu za ním odohráva, možno nemá ani tušenia. Ty máš oči azda aj na chrbte? A ako vieš, že nie je hluchý...?‘ rozkričala sa na mňa zlostne, lebo sa už od dvojice ozývali len prosby dievčata a fučanie násilníka.

„Hej, všetci sú hluchí, keď treba blížnemu pomôcť,‘ odvrkol som hanbe a prinútil nohy, aby sa ešte viac natiahli a pridali aspoň trocha do kroku.

Nohy ma poslúchať nechcú. Zlostím sa na seba, na svoju povahu, na otca a mamu, ktorí ma vychovávali, že slabším treba pomáhať, na ľudí, ktorí sú k sebe ľahostajní, ba až kruto bezohľadní...

„Bože, pomôž mi...! Ľudia, vari ste hluchí...? Pomôžte! Prosím vás!“

Hlas dievčata sa mi zatína do srdca ako dobre naostrený paloš do mladého smreka.

„Keby tam bola tvoja dcéra, aj vtedy by si takto...?‘ zarezáva sa do mňa hanba ešte nemilosrdnejšie, hoci to ani netreba. „Azda si hluchý?“

„Nie som hluchý, ale som už starý. Starému sa aj rany horšie hoja a často ho sprevádzajú až po smrť,‘ vravím a silím nohy, aby sa poriadnejšie rozhýbali. Asi sa rozhýbali, lebo už stojím iba kúsok od lavičky, na ktorej dievča s vypätím posledných síl bojuje s tým surovcom. Našťastie niekto pri mne traslávým hlasom povedal: „Nepočujete, že vás to dievča nechce, alebo ste hluchý?“

Hlas neznie ako rozkaz, dokonca ani ako upozornenie. Skôr je to pokorná prosba. No s prekvapením zisťujem, že ten hlas znie úplne ako môj.

„Veď to vravíš ty! A ten chrapúň určite pustí od strachu do nohavíc!‘ vyškerí sa mi do tváre hanba a ja mám čo robiť, aby som sa nepo... Mám šťastie, mládenec ma nevníma, a tak sa pokúšam čo najtichšie vzdialiť. Namiesto toho však zisťujem, že som podišiel k dvojici ešte bližšie a svoje slová opakujem. No mládenec na mňa ani nepozrie, len zavrčí: „Zmizni, starý, lebo prídeš k úrazu!“

Rozvaha má v mojom konaní už oveľa väčší priestor ako od-
vaha, lebo telo ma dávno presviedča, že už nemám niekdajšiu
pružnosť, rýchlosť ani silu, a preto sa poberiem svojou cestou.

„Ujko, pre milosrdenstvo božie vás prosím, neodchádzajte!
Pomôžte mi! Ja som ani netušila, že...“ nevládze dokončiť vetu,
z očí sa jej lejú slzy, hľadá strach, zúfalstvo, ale najmä prosiace oči
umierajúcej srnky mi nedovolia pokračovať v ceste. Aj pri slabom
osvetlení vidím, že blúzku má už roztrhanú, sukňu vyhrnutú nad
lono. Holé stehná, ktoré sa z posledných síl bránia rozťahnutiu,
sú naozaj pekné. Prsníky vykúkajú z roztrhnutej blúzky na svet
zvedavo akoby boli šťastné, že sa môžu vytrčať na obdiv. Tvár
dievčaťa obrúbenú dlhými čiernymi vlasmi ešte zvýrazňujú zmy-
selné pery.

„Nuž, chlapče, veľmi sa ti ani nečudujem, že si stratil na chvíľu
kontrolu a keby si sa dokázal prebudiť a stať sa znova človekom,
ani by som ťa neodsudzoval. Neľudský je len spôsob, ktorý si zvolil.
Ten naozaj nemá s civilizovaným človekom nič spoločné...“
vravím si v duchu spokojný, že som mládenca vyrušil včas a v ná-
deji, že mu to bude stačiť, aby sa úplne spamätal, chcem odísť.

„Tak čo, starý? Poberieš sa dobrovoľne svojou cestou, alebo
ťa musím na ňu nakopnúť...?“ opýta sa ma mladík a pozerá na
mňa ako na niečo mimoriadne odporné. Nečudujem sa mu, ale
nechápem ho, lebo roky puberty sú už za ním určite možno aj
desať rokov. Priznávam však, že je to výstavný exemplár. Svaly,
črtajúce sa mu pod oblečením, pri každom pohybe by nerobili
hanbu nijakému kulturistovi. „Tak ty nemieniš zmiznúť?“ opýta
sa ma ticho, ale s takým nábojom vášne, že ma skoro odhodilo.
A tento fakt nepripúšťal ani len myšlienku, že násilie voči diev-
čaťu pominulo.

„Pustite to dievča a ja pôjdem svojou cestou. Prepáčte, naozaj
sa len veľmi nerád miešam do cudzích záležitostí. Ste už predsa
dospelý, kultivovaný, či nie? No toto sú skôr spôsoby divocha ale-
bo človeka z geta. Ubezpečujem vás, že to, po čom túžite, takto
nedosiahnete. Je to primitívne a navyše naozaj surové,“ počujem
hlas chvejúci sa obavami, ktorý sa snaží znieť čo najrozhodnejšie.

Mladík pustil dievča, vstal, zakasal si pod široký opasok tričko, zazipsoval rázporok nohavíc. Zvuk klopkejúcich opätkov sa rýchlo vzdďaľuje a súčasne s ním geometrickou rýchlosťou rastie môj strach.

„Takto je to lepšie, nemyslíte?“ vravím navonok veselo, hoci celé telo sa mi chveje strachom a skrúcam sa na odchod. Kropaje potu mi tečú po čele do očí a dolu chrbtom mám celkom slušný jarok.

Nebol zbabelec, alebo ma až tak podceňoval? Neviem. No neovalil ma pästou od chrbta po hlave. Mocná ruka ma chytila za plece a obrátila tak, aby sme stáli zoči-voči. Okrúhlu tvár ozdobenú balzacovskými bokombradami už vášeň ani zlosť neznetvoruje. Sú na nej len výsmech a zlomyseľnosť.

„Volal ťa azda niekto, aby si mi prišiel potlačiť riť? Prosil som ťa, aby si pchal do mojich záležitostí svoj červený rypák?“ pýta sa ma Svalovec tónom rodiča karhajúceho neposlušné dieťa, a ja viem, že sa len nalaďuje, aby ma zmlátil s čo najväčšou rozkošou. Turbujem si mozog a hľadám nejaké dôkazy, ktoré by ho presvedčili, že bude stačiť, keď mi vynadá. Musia to byť však dôvody, z ktorých mu jednoznačne vyplynie, že ak ma zmláti, tak zneváži najmä sám seba. No nič múdre mi na rozum neprichádza. Konečne, kto by dokázal nájsť nejakú skutočnosť, ktorá by presvedčila tvora, čo sa na človeka ponáša len obrysami tela? Preto iba zajakavo rapocem: „Pozrite sa, keby ste to dievča znásilnili, spáchali by ste trestný čin, za ktorý súd vymeriava väzenie od troch do ôsmich rokov. K tomu by vám ešte prisúdili napadnutie a ublíženie na zdraví vyše sedemdesiatročnému starcovi. To dievča sa bránilo zo všetkých síl a ani ja sa nebudem len tak pozeráť, ako si vybíjate na mne zlosť iba preto, lebo ste to dievča nevedeli priviesť do stavu, v ktorom by túžilo po splynutí s vami aspoň tak ako vy. Nemôžete vyvrátiť, že sa bránila ako levica a to pred súdom osobitne zaváži.“

„Hovoriť! Hovoriť!“ prikazujem si v nádeji, že rozbesnená vášeň mládenca sa začne postupne upokojovať.

„Poznám niekoľko takých prípadov, ktoré skončili dokonca

veľmi tragicky,“ vravím so snahou ešte väčšmi utlmiť v ňom ten oheň, ktorý je schopný spáliť akékoľvek rozumné uvažovanie.

„Tak ty si právnik alebo dokonca nebodaj fízel? Fajn. Ani si nevieš predstaviť, akú radosť si mi tým priznaním urobil. Dostaneš nielen za všetkých fiškálov, ale aj za hekáčov!“ zasmeje sa pobavene, no kruto zároveň.

„Odvtedy, ako dievča utieklo, uplynulo možno aj desať minút... alebo sú to len sekundy? Relativita je neúprosne závislá od situácie, v ktorej sa nachádzame,“ preletí mi hlavou. Napriek tomu, že mi v nej hučí ako v prázdnom sude, snažím sa pozbierať všetok dôvtip a múdrosť skúseností, aby som k už uplynutému času pridal ešte aspoň pár minút. Ani mi nenapadne, že by som sa mohol brániť. Voľakedy, ešte aj pred dvadsiatimi rokmi, by ma takáto situácia viac pobavila ako nastrašila. Nevzrušoval by ma ani rozdiel v centimetroch či kilách. Otec ma naučil nehodnotiť chlapa podľa výšky alebo váhy. No roky neprinášajú len sivé vlasy, bolesti v kĺboch, ale aj poznanie, že staršie kosti sa horšie hoja, svaly strácajú pružnosť, a napriek tomu, že sa každodenným cvičením snažím udržiavať svoju telesnú schránku v čo najlepšom stave, roky prinášajú aj úbytok sily. Nie, starobu nepovažujem v nijakom prípade za honor. Pokladám ju za utrpenie, proti ktorému sa človek musí brániť, kým vládze a ako len vládze! Veď čože už treba na to, aby človek zostarol? Sadnúť si na priedomie a čakať, kým príde tá pani s kosou! Ale azda je na čakaní niečo veľké? Nič, čo nedokáže aj ten najsprostejší živočích... – rozmýšľam, lebo nech robím, čo robím, ten čas stále zvyšuje svoju rýchlosť.

„Nie, mýlite sa! Nie som právnik ani policajt, ale čítam noviny, počúvam televíziu, aj rozhlas,“ vravím iba preto, aby som ešte aspoň na chvíľočku odpútal mládencovu pozornosť od jeho zámeru.

„Tak ty vieš aj čítať?“ vyškŕňa sa mi a ja necítim nič iné len strach. Už oddávna mám v hlave nejaký radar a ten mi teraz signalizuje osobitne veľké nebezpečenstvo.

„Škoda, že mi poriadnejšie nefunguje predtým, ako sa dostanem do nepríjemností,“ povzdychnem si v duchu, skoro so slzami v očiach.

„Tak ty naozaj vieš nielen písať, ale aj čítať? No pozrite sa na inteligenta, ktorý si aj z novinových sprostostí dokáže niečo odniesť!“ vysmieva sa mi a ja by som aj svoj biedny dôchodok daroval, keby som bol aspoň kilometer od tohto komika, lebo môj strach už rastie každou stotinou sekundy. No napriek tomu sa nevzdávam.

„Čo by ste povedali na jedno dobre vychladené pivo? Podebatujeme v pohodlí, rozoberieme náš prípad, vysvetlíme si svoje stanoviská. Mňa veľmi zaujímajú názory mladých ľudí. Snažím sa vás chápať. My chlapi to máme ťažké. Ženy nás vábia, lákajú. Burcujú našu mužnosť a niekedy, keď sme už presvedčení, že stačí natiahnuť ruku, spustia roletu,“ vravím a nenápadne sledujem chodník aj cestu. „Poznám niekoľko takých prípadov, ale ubezpečujem vás, že nikdy nebudete mať z telesného spojenia taký pôžitok, keď získate ženu násilím, ako keď sa vám odovzdá z vlastnej vôle, z túžby patriť len vám, keď sa pre ňu stanete celým vesmírom...“

Nenechal ma dohovoriť. Rozrehotal sa, akoby som mu povedal najlepší žart storočia.

„Ták, ty chodíš očumovať mladých, lebo na nič iné sa už nedokážeš zmôcť, však, ty sviňa chlipná?“ vychrstol na mňa pohrdavo. Jeho podceňovanie ma zasiahlo ako úder medzi oči, no zároveň vo mne vyvolalo aj ľútosť.

„V akom prostredí musí tento duševný chudáčik žiť, keď v každom počine človeka hľadá a vidí len špinu a podlosť?“ pýtal som sa, ale čoraz väčšmi a čoraz jasnejšie som si uvedomoval, že od tohto tvora nemôžem očakávať nič ľudské. Zo situácie, do ktorej som nechtiac spadol, sa ma zmocňuje nekonečné zúfalstvo. No som človek, ktorý žije v presvedčení, že nádej umiera posledná. Preto stále jedným okom škúlim na cestu, či sa tam neobjaví policajný maják alebo aspoň na chodníku policajná uniforma. Nič také nevidno, ba môj sluch nezachytáva ani náznak klopkania hoci len detských nožičiek. Preto sa snažím naďalej pokračovať po ceste, ktorá mi poskytovala aspoň akú-takú nádej.

„Mýlite sa, mladý muž! Aj ja vo vašom veku som bol presvedčený, že chlap po päťdesiatke je súci už len do starého železa...“